29/07/2020

Округли сто “Православље и нација”: Црква није биро за регистрацију и успостављање нација (видео)

„Црква није биро за регистрацију и успостављање нација, нити машина која меље или угрожава било чију нацију“ – поручио је синоћ Његово преосвештенство Епископ будимљанско-никшићки Јоаникије на округлом столу у Подгорици на тему „Православље и нација“.

Ректор Цетињске богословије Гојко Перовић нагласио је да је Црква утемељена на много дубљим основама него што је то било који земаљски пролазни идентитет, уз поруку да ће Црква на крају објединити народ у Црној Гори, јер се не може дозволити да се народ и по том питању подијели.

То су укратко неке од главних теза које су се синоћ могле чути на округлом столу у организацији удружења „Не дамо Црну Гору“, које је основало 77 универзитетских професора, уз медијацију проф. др. Душана Крцуновића.

Црногорско-српска национална располућеност

Описујући идентитетску комплексност ситуације у Црној Гори која је сада довела до сукоба државе и Српске православне цркве (СПЦ), др. Крцуновић је казао да њу најбоље објашњава синтагма – „патологија идентитета“ која своје прве коријене вуче од прије стотињак година, и која је кренула са наизглед безазленим српско-црногорским међудинастичким разликама.

„Током времена прилике су се заоштравале па су постојеће политичке подјеле између зеленаша и бјелаша под утицајем комунистичке идеологије, али и доброј мјери страних чинилаца, почеле да мутирају у вјештачке, али опасне црногорско-српске националне подјеле“, казао је Крсамновић.

Он је упозорио да сада живимо у времену када вишедеценијски подгријавану црногорско-српску националну располућеност, несмјењујућа владајућа клика у Подгорици жели да продуби у – „застрашујућу, непремостиву и суицидалну црквено-вјерску подјелу већинског православног народа у Црној Гори – тј. у етничко парцелисање помјесне православне Цркве“.

Ректор Цетињске богословије Гојко Перовић казао је да он коријене проблема у односу између сваке државе и Цркве види још у најстаријем бибилијском тексту, када је израиљски народ коме је основни идентит био сабирање око Бога и Божје ријечи, ушавши након вјекова лутања и ропства у Земљу обећану пожелио да и он сам има своју државу и цара.

Он је подсјетио да иако је пророк Самуило у том тренутку Израиљце отворено упозорио да ће њихове синови и кћери ако им он да цара постати слуге тога цара, а не Господа – догодило се управо оно чега се Самуило прибојавао.

„Народ је почео да служи цару а не Богу. Неко би рекао откуд проблем, зар не може и једно и друго, али очиглено да негдје у суштини и не може. Ту драму пренесену хиљаду година касније видимо и у Пилатовој судници, када Пилат пита Господа – *Јеси ли ти цар*, а Исус му одговара – *Моје царство није од овога свијета*“, казао је Перовић.

Ректор Цетињске богословије се након тога осврнуо на тумачење појма нације и различито схватање тог појма које данас имамо на Западу и Истоку.

„У модерном западном тумачењу, нација у савременом политиколошком и филозофском тумачењу није етничка група, већ државно уређење и идентитет у оквиру државних граница. Можемо да кажемо да је нација једна

вјештачка политичко-идеолошка творевина – тј. ангажовање људи на одређеном простору око изградње једног политичког идентитета.“

„На Истоку имамо други тип колективног идентитета који каже да се окупљамо око култа без обзира гдје ми живјели. Тако имате Јевреје који су Јевреји без обзира да ли живе у Швајцарској, Русији или Пољској… Док на Балкану имате идентитет српског народа који је кроз уста краља Николе прије 100 година дефинисан да је то идентитет једног истог народа без обзира на границе“, казао је Перовић.

Он је у том смислу подсјетио и на ријечи краља Николе који је на свом крунисању казао да се нада да ће Европа подржати два српска краља – „једнога на Јадрану, другога на Дунаву“.

Говорећи специфично о односу Цркве према феномену нације, Перовић је пак казао да Црква Христова, која не познаје ни Грка ни Јеврејина, ни роба ни слободњака, своју јачину и виталност не би смјела да црпи из било ког земаљског идентитета.

СПЦ под своје окриље окупља све вјернике без обзира на нацију

Ипак то, како је казао, не значи да сада не треба констатовати да је Српска православна црква једина канонски призната православна Црква у Црној Гори, као што је такође и Црна Гора као држава призната у Уједињеним нацијама (УН).

„Као што се држава Црна Гора, која има своје границе, не зове скуп грађана од Улциња до Пљеваља – него се зове Црна Гора и то њено име, које је временом постало и национално име, не претпоставља да су сви њени грађани национално Црногорци. Тако ни име СПЦ не обавезује ниједног вјерника да буде по нацији оно што он неће да буде. Другим ријечима, СПЦ као Христова Црква и једина Света саборна и апостолска црква под своје окриље окупља све вјернике без обзира на њихову националну припадност.“

„Испод крова имена СПЦ мислим да су сви комотни, а питање је стила и црквенога живота и начина да ниједан наш обред, јавно обраћање и служба не буде спроведено на такав начин да нечије идентитеске осјећаје вријеђа“, казао је Перовић, и поручио да Црква без обзира што се налази под баражном ватром идеолошке пропаганде актуелне власти – има више кондиције од било које власти.

„Црква је старија, више памти, боље зна, и утемељена је на дубљим основама

него што је то било који земаљски пролазни идентитет, и она ће на крају народ објединити јер не може дозволити да се народ и по том питању подијели“, закључио је Перовић.

Епископ будимљанско-никшићки Јоаникије указао је да је прва ствар која се мора знати да су по духу у Христу сви једно без обзира из којег народа потичу.

„Када апостол Павле каже да у Цркви нема ни Грка ни Јеврејина, то не подразумијева да се исључују разлике међу народима. Треба појмити да се разлике пола, личности, менталитета и неке националне разлике не претпостављају одмах сукоб. То је врло често мотив и за упознавање и богаћење“, казао је владика.

С тога, на реторичко питање да ли Христос укида нације и националне разлике – владика Јоаникије је казао да је одговор – „не“. „Можемо само говорити о томе да Црква разлике преображава, оплемењује и даје им нови садржај и могућности. Међутим, по нашој људској природи и слабостима те разлике понекад постану разлог за неразумијевање“, појаснио је Јоаникије.

У контексту актуелних тензија и дешавања, владика је такође примијетио да данас око питања нације имамо доста дискусија у Црној Гори, али да оне нису од јуче.

„Била је то тема и у уџбеницима у доба краља Николе. Једном је чак Црна Гора морала да заузме званичан став јер је Европа мешетарила и гледала да се већ тада Црногорци одвоје из широког корпуса који је припадао српском роду. Наравно Црногорци су то потврђивали и носили барјак једно вријеме у цијелом српству, па је, колико се сјећам, неко од браће Драговића који су били најученији људи у Црној Гори с почетка 20. вијека, лијепо рекао – *Ми смо по државности Црногорци, а по народности Срби*, казао је владика Јоаникије, указујући да је у питању слојевити идентитет који многи тешко схватају, али који се нарочито кроз вјеру оплемењује.

Он је додао да сада, нажалост, имамо тензију у Црној Гори – ко је Србин а ко Црногорац – те да у том смислу постоји једна мрачна ствар у историји људског рода, а то је завађање народа.

„Скоро сам читао како су неке западне службе плаћале људе на простору бивше Југославије да завађају народ. Позната је ствар да је Аустроугарска монархија у своме плану за Балкан у 19. вијеку за једну од својих кључних идеја имала што више завађати Београд и Цетиње.“

„Завађање траје и споља и изнутра и тога имамо на претек и данас у Црној Гори. Зар нису производ свега онога што су радили Секула Дрљевић и Савић Марковић Штедимлија горки плодови које имамо данас. Данас се нажалост за црногорску нацију много качи мржња, и то је оно чега би Црногорци требало да се што прије ослободе“, упозорио је владика.

Говорећи на концу о захтјеву власти у Подгорици да православна Црква у Црној Гори треба да буде државна црква или да служи црногорској нацији, односно, да СПЦ као таква угрожава црногорски нацију – владика је указао да Црква није биро за регистрацију и успостављање нација, нити машина која меље или угрожава било чију нацију. „Црква свачију слободу поштује, али прихвата само оно што је добро, плод љубави и добре мисли и намјере“, закључио је владика будимљанско-никшићки Јоаникије.

— mitropolija.com